

ชื่อเรื่อง	เทียนหอมไต้ยุงจากตะไคร้
คณะผู้จัดทำ	1.ด.ญ. รัชรินทร์ เวฬุวนารักษ์ 2. ด.ญ. ปารวีร์ มณฑาทิพย์ 3.ด.ญ. เบญญาภา ผึ้งสระ 4.สุภาภักดิ์ เสาเวียง 5.อรอนงค์ วงษ์พินิจ
ครูที่ปรึกษา	คุณครู บุษบา ทองกลม
ครูผู้สอน	คุณครูวิโรจน์ วรรณชัย

บทคัดย่อ

โครงการเรื่องเทียนหอมไต้ยุง เป็นการนำตะไคร้ที่เป็นสมุนไพรที่มีอยู่ทั่วไปตามท้องถิ่นซึ่งมีสรรพคุณมากมาย สามารถนำตะไคร้มาแปรรูปเป็นเทียนหอมเพื่อไต้ยุงที่เป็นพาหะนำโรคต่างๆ มาสู่ร่างกายเราได้คณะผู้จัดทำโครงการมีความสนใจที่จะทำผลิตภัณฑ์เทียนหอมไต้ยุงที่ทำจากตะไคร้ในท้องถิ่น

ผลการศึกษาค้นคว้าโดยใช้แบบวัดความพึงพอใจ นักเรียนห้อง2/6 ปีการศึกษา2563 โรงเรียนสตรีสิริเกศ จำนวนทั้งหมด15คน ได้ผลความพึงพอใจในระดับค่าเฉลี่ย

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำโครงการเรื่องเทียนหอมไต้ยุงสำเร็จได้เนื่องจากคณะผู้จัดทำโครงการได้ร่วมมือช่วยกันทำโครงการเทียนหอมไต้ยุงและขอขอบใจเพื่อนๆทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการเรื่องเทียนหอมไต้ยุงคณะผู้จัดทำขอขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีมาจากการจัดทำโครงการเทียนหอมไต้ยุงขอเป็นกตัญญูแก่บิดา มารดาของคณะผู้จัดทำทุกคนและขอขอบคุณทุกกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือจึงทำให้โครงการเทียนหอมไต้ยุงประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

คำนำ

รายงานเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา Independent Study (IS) คณะผู้จัดทำขึ้นมาเพื่อศึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำสารสกัดจากสมุนไพรเพื่อใช้ไต้ยุงซึ่งประกอบไปด้วย สิ่งที่แมลงไม่ชอบ เช่น สมุนไพรไทยต่างๆที่มีกลิ่นฉุนนอกจากนี้เรายังนำผลิตภัณฑ์ที่ได้นำมาต่อยอดเป็นเทียนหอม หรือทรายอะเบท ได้อีกด้วย

คณะผู้จัดทำหวังว่ารายงานฉบับนี้จะมีประโยชน์สำหรับผู้อ่าน ในการที่จะลองทำตามหรือนำไปใช้จริง ทั้งนี้ถ้าข้อมูลเกิดการตกหล่น หรือผิดพลาดประการใดต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ส่วนที่ 2 การดำเนินการศึกษาค้นคว้า	2
ส่วนที่ 3 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	3
บรรณานุกรม	4

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่มักเป็นโรคไข้เลือดออกไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ โรคไข้เลือดออกเกิดจากยุงที่เป็นพาหะนำโรคที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์ จึงได้มีผู้คิดค้นสิ่งที่ช่วยในการกำจัดและป้องกันยุง เช่น ครีมทากันยุง ยาฉีดกันยุง ยาจุดกันยุง เป็นต้น จากการศึกษาพบว่าสิ่งเหล่านี้อาจจะมีสารเคมีเป็นส่วนผสมอยู่ ซึ่งอาจทำให้ผู้บริโภคเกิดการแพ้ได้ในเวลาต่อมา จึงได้นำตะไคร้มาเป็นส่วนผสมในเทียนหอมเพื่อไล่ยุง เพราะตะไคร้มีสารที่ออกฤทธิ์ในการไล่ยุง กลิ่นตะไคร้มาจากน้ำมันหอมระเหยที่เรียกรวม ๆ ว่า Essential oil ซึ่งประกอบด้วยสารหลายตัว ยุงจึงไม่ชอบกลิ่นตะไคร้ ดังนั้นคณะผู้จัดทำจึงได้มองเห็นปัญหาเหล่านี้และได้หาวิธีการแก้ไขจึงได้มีโครงการเรื่องเทียนหอมสมุนไพรไล่ยุง เพื่อเป็นการป้องกันยุงอันนำไปสู่โรคภัยได้ และยังเป็นการแปรรูปจากพืชสมุนไพรธรรมชาติที่มีสรรพคุณมากมายให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์เทียนหอมไล่ยุง เพื่อสามารถทำเป็นรายได้เสริมให้แก่ตนเองหรือครอบครัวได้คณะผู้จัดทำจึงสนใจจัดทำโครงการนี้ขึ้นมา

-วัตถุประสงค์

- 1.เพื่อศึกษาวิธีการทำเทียนหอมจากตะไคร้
- 2.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนม.2/6 ปีการศึกษา2563เป็นความพึงพอใจต่อเทียนหอม
3. สมมติฐานการค้นคว้า

-เทียนหอมมีประสิทธิภาพในการไล่ยุง

4. ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

4.1 ตัวแปร

-ตัวแปรต้น เทียนหอมไล่ยุงจากตะไคร้

-ตัวแปรตาม ความพึงพอใจจากเทียนหอมไล่ยุงจากตะไคร้

4.2 ประชากรนักเรียนโรงเรียนสตรีสิริเกศ ชั้นม.2/6 ปีการศึกษา2563 สถานที่โรงเรียนสตรีสิริเกศ

4.3 ระยะเวลา

4.4 สถานที่โรงเรียนสตรีสิริเกศ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 รู้วิธีการทำเทียนหอมไล่ยุงจากตะไคร้

5.2 ใช้ไล่ยุง

ส่วนที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาเรื่อง เทียนหอมไล่ยุงจากตะไคร้

แนวคิดทฤษฎีและหลักฐานต่างๆ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

2.1 ตะไคร้

ชื่อสมุนไพร ตะไคร้หอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cymbopogon nardus* (Linn) Rendle.

ชื่อวงศ์ POACEAE (GRAMINAE)

ชื่อพ้อง *Cymbopogon winterianus* Jowitt.

ชื่ออังกฤษ Citronella grass

ชื่อท้องถิ่น จะโคมะกรูด, ตะไคร้มะกรูด, ตะไคร้แดง

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

พืชล้มลุกมีอายุหลายปี มีเหง้าใต้ดิน ลำต้นตั้งตรง ออกเป็นกอ มีกลิ่นหอม ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปยาวแคบ โคนใบแผ่ออกเป็นกาบ มีเส้นใหญ่ สีน้ำตาลแดง แทงออกจากกลางต้น ใบประดับลักษณะคล้ายกาบ ดอกช่อเชิงลด แยกเป็นหลายแขนง ออกเป็นคู่ ช่อย่อยมีใบประดับที่โคน 2 ใบใบนอกมีหยัก ด้านนอกแบกขอบแผ่ออกเป็นปีกแคบๆและขอบด้านบนสาก ใบในรูปเรือ ใบแหลมมีเส้นตามยาว 1-3 เส้น ขอบมีขน แต่ละดอกย่อยมีใบประดับ 2 แผ่น เรียกกาบบนและกากลางกบบนรูปขอบขนาน เนื้อบาง ขอบมีขน กาบร่างรูปยาว แคบ มีขนแข็งและปลายแหลม ผลเป็นผลแห้งเมล็ดเดี่ยว

สรรพคุณ

ทั้งต้น ใช้เป็นยารักษาโรคหืด แก้ปวดท้อง ขับปัสสาวะและแก้อหิวาตกโรค หรือทำเป็นยาทานวดก็ได้ และยังใช้ร่วมกับสมุนไพรชนิดอื่นรักษาโรคได้ เช่น บำรุงธาตุ เจริญอาหาร และขับเหงื่อ หัวเป็นยารักษาเกลื้อน แก้ท้องอืดท้องเฟ้อ แก้ปัสสาวะพิการ แก้นิ่ว บำรุงไฟธาตุ แก้อาการขัดเบา ถ้าใช้ร่วมกับสมุนไพรชนิดอื่น จะเป็นยาแก้ไอ เจียน แก้ทราง ยานอนหลับลดความดันสูง แก้ลมอัมพาต แก้กษัยเส้น และแก้ลมใบ ใบสด ๆ จะช่วยลดความดันโลหิตสูง แก้ไข้ ราก ใช้เป็นยาแก้ไข้เหนือ ปวดท้องและท้องเสีย ต้น ใช้เป็นยาแก้ขับลม แก้เบื่ออาหาร แก้ผมแตก แก่โรคทางเดินปัสสาวะ นิ่ว เป็นยาบำรุง ไฟธาตุให้เจริญ แต่ถ้าเอาผสมกับสมุนไพรชนิดอื่น จะแก้โรคหนองใน และนอกจากนี้ยังใช้ดับกลิ่นคาวด้วย

การปลูกและขยายพันธุ์

ปลูกได้การปักชำต้นเหง้า โดยตัดใบออกให้เหลือโคนโคนประมาณหนึ่งคืบ นำมาปักชำไว้สักหนึ่งสัปดาห์ก็จะมีรากงอกออกมา แล้วนำไปลงแปลงดินที่เตรียมไว้ หรืออาจใช้วิธีเอาโคนปักลงไปที่ดินซึ่งเตรียมไว้เลย ให้ห่างประมาณหนึ่งศอก ถ้าปลูกในกระถางใช้วิธีปักโคนลงในกระถางๆละ 2-3 ต้นก็ได้ แล้วหมั่นรดน้ำให้ชุ่มเข้าเย็น ตั้งไว้ให้โคนแตกตลอดวันจะทำให้โตได้เร็ว ตะไคร้ชอบดินร่วนซุย เป็นพืชที่ชอบน้ำ ชอบแดด ดูแลรดน้ำเสมอ และโดนแดดได้ตลอดวัน เจริญได้ในดินแทบทุกชนิด เวลาจะใช้ก็ให้ตัดที่โคนสุดส่วนรากเลย แล้วถอนออกมาทั้งต้นตามต้องการ ต้องคอยตรวจดูเมื่อตะไคร้มีกอเจริญเติบโตได้เต็มที่แล้ว ต้องถอนทิ้งหรือแยกออกไปปลูกใหม่บ้างหรือเอาไปใช้บ้าง จะนำมาหั่นเป็นฝอยๆ ตากลมไว้ให้แห้งสนิทแล้วแพ็คเก็บไว้ใช้ได้นานๆ เพื่อให้ต้นอ่อนโตขึ้นมาใหม่ ถ้าไม่แยกออกไปต้นจะเล็กและลีบลงเรื่อยๆ และบางที่ก็แคระแกร็น ต้นและกอก็จะโทรม ต้องล้างและปลูกใหม่ทั้งหมดเปลี่ยนเป็นการแตกหน่อทำให้การปลูกและการขยายพันธุ์ได้ง่าย

ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา

ฤทธิ์ในการไล่ยุงและแมลง

น้ำมันตะไคร้หอม (citronella oil) ซึ่งเป็นน้ำมันหอมระเหยสกัดจากต้นตะไคร้หอมสามารถใช้ไล่แมลงได้ สามารถป้องกันยุงลาย ยุงก้นปล่องและยุงรำคาญกัดได้นานประมาณ 2 ชั่วโมง ครีมที่มีส่วนผสมของน้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมร้อยละ 14 สามารถทาป้องกันยุงได้ป้องกันยุงรำคาญได้ในอาสาสมัคร 13 คน จากทั้งหมด 20 คน และมีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงกัดได้นาน 2 ชั่วโมง ซึ่งใกล้เคียงกับครีมจากสารสังเคราะห์ (dimethyl phatate ร้อยละ 20 และ diethyl toluamide ร้อยละ 5) ครีมที่มีน้ำมันจากใบตะไคร้หอม ความเข้มข้น ร้อยละ 1.25, 2.5 และ 5 มีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงก้นปล่องได้นาน 2 ชั่วโมง และมีความเข้มข้น ร้อยละ 10 จะป้องกันได้มากกว่า 4 ชั่วโมง ตำรับครีมที่มีส่วนผสมของน้ำมันข่า ร้อยละ 5 น้ำมันตะไคร้หอม ร้อยละ 2.5 และวานิลลิน ร้อยละ 0.5 มีประสิทธิภาพในการป้องกันยุงกัดได้นานกว่า 6 ชั่วโมง

น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอม สามารถป้องกันยุงที่เป็นพาหะของโรคมาลาเรีย ใช้เสียดอก และทำช้ำได้นาน 8-10 ชั่วโมง ความเข้มข้นที่ให้ผลป้องกันยุงลาย ได้ร้อยละ 0.031 และ 5.259 ตามลำดับ น้ำมันหอมระเหยที่เข้มข้นร้อยละ 1 สามารถป้องกันยุงกัดได้ 75.19

สารสกัดด้วยเอทานอลร้อยละ 90 จากตะไคร้หอม และสารสกัดตะไคร้หอมที่ผสมกับน้ำมันมะกอกและน้ำมันหอมระเหยกลิ่นชะมดเซีย่ด เมื่อนำมาทดสอบกับยุงลายและยุงรำคาญตัวเมีย จะมีประสิทธิภาพในการไล่ยุงได้นานประมาณ 2 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีผลในการควบคุมและกำจัดลูกน้ำยุงได้ด้วย

น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมมีความเข้มข้นร้อยละ 10 มีฤทธิ์ไล่ตัวอ่อนของเห็บได้นานถึง 8 ชั่วโมง และสามารถไล่ตัวอ่อนของเห็บพันธุ์ *Amblyomma cajennense* ได้ด้วยค่า 0.089 และ 0.343

มิลลิกรัม/ตารางเซนติเมตร และที่ความเข้มข้น 1.1 มิลลิกรัม/ตาราง-เซนติเมตร ไล่ตัวอ่อนของเห็บร้อยละ 90 นาน 35 ชั่วโมงนอกจากนี้ยังมีฤทธิ์ไล่แมลงที่ทำลายเมล็ดข้าวที่เก็บไว้ โดยไม่มีผลต่อคุณภาพของข้าว นอกจากนี้ตะไคร้หอมยังมีฤทธิ์ไล่แมลงวัน ผีเสื้อกลางคืน และพวกแมลงบินต่างๆได้ด้วย

ฤทธิ์ฆ่าแมลง

น้ำมันหอมระเหยจากตะไคร้หอมมีฤทธิ์ฆ่าตัวอ่อนของยุงก้นปล่องและยุงรำคาญได้ โดยระยะเวลาที่ตัวอ่อนตายครั้งหนึ่งเท่ากับ 1.2 และ น้อยกว่า 0.2 นาที ตามลำดับ และมีฤทธิ์ป้องกันการวางไข่ด้วงถั่ว สามารถฆ่าด้วงถั่ว และแมลงวันได้

สารสกัดตะไคร้หอมที่ความเข้มข้น 100 ส่วนในล้านส่วน จะให้ผลน้อยมากในการควบคุมแมลงศัตรูกะหล่ำ แต่จะมีผลทำให้ไรแดงกุหลาบตายร้อยละ 95 ภายใน 20.70 ชั่วโมง นอกจากนี้สารสกัดด้วยเอทานอลร้อยละ 10 จากต้นตะไคร้หอมแห้ง 50 กรัม/ลิตร จะมีผลดีในการลดปริมาณของหมัดกะโดด ซึ่งเป็นแมลงศัตรูคะน้า แต่มีแนวโน้มที่จะทำให้น้ำหนักของคะน้าลดลง

แชมพูที่มีส่วนผสมของสารสกัดตะไคร้หอม สามารถฆ่าเห็บ หมัดในสัตว์เลี้ยงได้ สารสกัดตะไคร้หอมผสมกับสารสกัดจากเมล็ดสะเดาและข่า ในสัดส่วน 10 มิลลิลิตร/น้ำ 1 ลิตร มีผลลดการเข้าทำลายของเพลี้ยอ่อน และหนอนเจาะฝักซึ่งเป็นแมลงศัตรูถั่วฝักยาว แต่ไม่สามารถควบคุมการเข้าทำลายของแมลงวันเจาะต้นถั่วได้

2. พาราฟิน

พาราฟิน หรือ เคโรซีน เป็นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมซึ่งกลั่นแยกออกจากน้ำมันดิบ จุดหลอมเหลวประมาณ 47-64 องศาเซลเซียส จุดเดือดประมาณ 150-275 องศาเซลเซียส ไม่ละลายในน้ำ สามารถใช้ประโยชน์ได้มากมาย และมีหลายสถานะด้วยกัน

แก๊ส ใช้เป็นเชื้อเพลิง ของเหลว ใช้เป็นเชื้อเพลิง ของแข็ง (ในรูปขี้ผึ้ง) ใช้ผลิตเทียน

ส่วนที่ 3

วิธีการดำเนินงานศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่อง เทียนหอมไฉ่ยุงจากตะไคร้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนโรงเรียนสตรีสิริเกศ ปีการศึกษา2563

กลุ่มตัวอย่าง ประชากร นักเรียนโรงเรียนสตรีสิริเกศ ชั้นม.2/6 ปีการศึกษา2563

3.2 วิธีการดำเนินการ

วัสดุอุปกรณ์

วัสดุ

1. พาราฟิน
2. ใบตะไคร้ตากแห้ง
3. S.A

4. P.E

5. ไม้เทียน

6. สีเทียน

อุปกรณ์

1. หม้อ
2. ทัพพี
3. แม่พิมพ์
4. มีด
5. เขียง
6. อุปกรณ์ตกแต่ง
7. ผ้าขาวบาง

ขั้นตอนดำเนินการ

1. นำใบตะไคร้ไปตากแดด
2. หั่นใบตะไคร้ตากแห้งเป็นชิ้นเล็กๆ
3. นำใบตะไคร้ตากแห้งไปต้มในน้ำเดือด
4. กรองน้ำตะไคร้ด้วยผ้าขาวบาง
5. หั่นพาราฟินเป็นชิ้นเล็กๆ
6. นำพาราฟินที่หั่นแล้วใส่หม้อขึ้นตั้งความร้อนปานกลาง เคี่ยวไปจนละลายเป็นของเหลว
7. ใส่ S.A และ P.E ลงไปอย่างละประมาณ 1 ช้อนชา เสร็จแล้วใส่สีเทียนลงไปพอประมาณ แล้วตามด้วยน้ำตะไคร้หอม
8. นำพาราฟินที่ละลายแล้วใส่แม่พิมพ์และใส่เทียนลงไป
9. แกะเทียนออกจากแม่พิมพ์และตกแต่งให้สวยงาม

แบบประเมินความพึงพอใจ

ตอนที่1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ   ()ชาย   ()หญิง
2. อายุ   ()13-15   ()16-18ปี   ()ตั้งแต่19ปีขึ้นไป
3. การศึกษา ()ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ()ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ()ปริญญา
4. สุขภาพ ()มีโรคประจำตัว ()ไม่มีโรคประจำตัว

รายการ						ไม่แสดง ความ คิดเห็น
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
	5	4	3	2	1	
1 เทียนหอมไต้ยุงมีขนาดพอดี						
2 เทียนหอมไต้ยุงมีประสิทธิภาพในการไต้ยุง						
3 เทียนหอมมีกลิ่นตะไคร้						
4 เทียนหอมสามารถไต้ยุงได้						
5 เทียนหอมสารมาพกวาได้สะดวก						

ข้อเสนอแนะอื่นๆ/ความไม่พึงพอใจ

สรุปผลการดำเนินงาน

เทียนหอมสมุนไพรกลิ่นตะไคร้หอมที่ได้จะมีกลิ่นหอมและสามารถไต่ยุงได้ดีจะมีกลิ่นหอมและสามารถไต่ยุงได้ดี ไม่แพ้ยากันยุง พบว่ายุงตายด้วย